Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 86. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 8-го ТРАВНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 8, 1985 No. 86. VOL. XCII.

Фундація УВУ надає стипендії

Вінніпег, Ман. — Канадська Фундація Українського Вільного Університету (УВУ) проголошує стипендії на літній семестр 1985 року для студентів у сумах до 500 долярів:

• Стипендійний Фонд Михайла Делелюка — одна стипендія для студента-дослідника історії України;

• Стипендійний Фонд Канадської Фундації УВУ — стипендії на різні програми УВУ, зокрема педагогічні курси й семестральні програми.

• Фундація надає стипендії з добровільних датків свідомого українського громадянства. Ця фундація визнана федеральним урядом як неприбуткова установа. Тому всі пожертви і вкладки на фундацію можна відтягати від податку.

Подання на стипендії, враз із знимкою, життєписом, посвідками академічних успіхів і громадської праці та з двома рекомендаціями, слід надсилати до 1-го червня 1985 року на адресу фундації: Dr. B.N.Bilash, President, Canadian Foundation for the Ukrainian Free University, 209 Scotia St., Winnipeg, Man. R2W 3X2.

Пожертви на Фундацію УВУ можна висилати або складати на адресу Кредитової кооперативи північного Вінніпегу, 544 Selkik St., Winnipeg, Man., R2W, 2M9; tel.: (204) 589-8808.

ЗБОРИ ПАТРІЯРХАЛЬНОГО ТОВАРИСТВА

Ірвінгтон, Н. Дж. — Загальні збори окружного відділу Патріярхального Товариства відбудуться тут в неділю, 12-го травня ц.р., о год. 5-ій по полудні в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню.

Подружжя Віхореків подарувало 1,000 дол. для потребуючих українців

Філядельфія (О.Т.). — Патріотичне українське подружжя Марта і Михайло Віхорек в Дітройті від 1981 року вже вчетверте жертвують по 1,000 дол. на потребуючих братів і сестер у широкому світі.

Досі вони зложили в ЗУАДК в Філядельфії 4,000 дол. на українські харитативні цілі. Ця вийняткова жертвенність заслуговує на окреме вирізнення та стає будуючим прикладом для всієї нашої діяспори, а особливо для заможніших земляків в Канаді та ЗСА.

Влаштовують вечір творчости жінок

Чикаго. — З ініціятиви і заходами 22-го Відділу СУА, в суботу, 1-го червня ц.р., о год. 6:30 увечері в залі Українського Інституту Модерного Мистецтва, при 2318 Чикаго авеню, відбудеться Літературний вечір присвячений сучасній творчості українських жінок.

Участь беруть: Іванна Савицька, Ганна Черінь, Володимира Демус, Слава Дрималик-Шевчик. Програму вечора вестиме Іванна Ґорчинська. Вибрані твори прочитає Люся Самбірська. При фортепіяні Рута Панчук-Ріпецька.

Гарний подарунок для матерів

Філядельфія. — Награна Свята Літургія на платівку і магнітофонну стрічку є гарним подарунком для матерів і для тих осіб, які з причин хвороби не можуть брати участи в Богослуженнях, — говориться в інформації Сестер Василіянок у Філядельфії, які не тільки подбали про накручення Богослужби, але також співають цю Службу Божу разом з отцями.

Платівки чи касетки з магнітофонною стрічкою можна замовляти, пишучи на адресу, або телефонон: Sisters of St. Basil the Great, 887 N. 24th St., Philadelphia, Pa.,19130,tel.: (615) 763-7318 or 763-6932.

В Нюарку помер В. Юркевич

Нюарк, Н. Дж. — У вівторок, 7-го травня 1985 року, тут у ранніх годинах помер, після довгої і тяжкої недуги, сл. п. Володимир Юркевич, абсольвент права Українського Вільного Університету в Мюнхені, активний борець за справу визволення українського народу, колишній старшина 1 Української Дивізії — Української Національної Армії та член штабу Української Повстанської Армії (УПА) від 1944 до 1946 року.

В З'єднаних Стейтах Америки сл. п. В. Юркевич був керівником Капелі бандуристів „Гомін" в Ню Джерзі, яка була відома зі своїх виступів в ЗСА і Канаді.

Панахида — в п'ятницю, 10-го травня, о год. 8-ій вечора в заведенні Литвин і Литвин в Юніон, Н.Дж., а похорони в суботу, 11-го травня, з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку.

ФБІ викрило чергову аферу КҐБ

Тель-Авів, Ізраїль. — Ізраїльська газета „Давар" надрукувала статтю, в якій розповідається, як ФБІ зірвало хитрий плян совєтських шпигунів, які мали намір викрасти секретний прилад, створений американською компанією Гюза.

У 1983 році ця компанія створила дуже чутливий електронічний прилад для управління полетом ракет. Ізраїльська електронічна фірма Тадиран зразу ж замовила кілька таких приладів, щоб встановити їх на ракетах ізраїльського виробництва. Фірма Тадиран вислала своє замовлення відкритою телексною лінією.

У кінці 1983 року американська компанія Гюз дістала від фірми Тадиран телексом друге замовлення на ці ж самі прилади. На відміну від першого, у другому замовленні було сказано, що прилади треба висилати не зразу в Ізраїль, а на американську адресу. В замовленні вказувалося, що згодом прилади будуть відправлені до Ізраїля.

Історія з адресами викликала у керівників американської компанії підозріння. Вони зв'язалися з ізраїльською фірмою. Виявилося, що друге замовлення компанія Тадиран не висилала.

Працівники ФБІ попросили американську компанію відправити замовлені прилади на вказану адресу.

У вантажне відділення летовища в Лос Анджелесі за пакунком прийшли два агенти польської розвідки. Згодом вони призналися, що виконували завдання КҐБ. Ці прилади дуже потрібні були Совєтському Союзові, щоб поліпшити точність наведення на ціль ракет „Катюша", які нині використовують палестинські терористи і війська багатьох арабських країн.

Д-Р Ю. ОСІНЧУК ДОПОВІДАТИМЕ В ЛМКЛЮБІ

Ню Йорк. — Із Літературно-Мистецького Клюбу інформують, що в п'ятницю, 10-го травня ц.р., о годині 7:30 вечора, тут при 136 Друга авеню, виголосить доповідь піяністка д-р Юліяна Осінчук на тему „Перегляд української фортепіянової музики". Доповідь супроводитиме звукозапис.

Сенатор домагається відкликання поїздки секретаря торгівлі до Москви

Вашінгтон. — Сенатор Ґордон Дж. Гамфрі, республіканець з Ню Гемпшір, звернувся до президента Роналда Реґена, щоб він відкликав представників Департаменту торгівлі, які разом із Секретарем Малколмом Болдриджом мають взяти участь у конференції між американськими й совєтськими торговельними спеціялістами, що запланована на 20-го травня ц.р. в Москві.

Як причину сен Гамфрі подає „дальші совєтські злочини в Афганістані", що становлять злочини проти людства, як такого. Він також запитав президента Реґена, чи первісне плянування цієї конференції не було пов'язане з американськими надіями поширити торгівлю з СССР. Також інформують, що Рада Крайової Безпеки рекомендує відкликання поїздки американської делегації.

У своєму листі сен. Гамфрі писав:

„Я закликаю вас відкликати цю конференцію не тільки як протест проти брутального вбиття майора Ніколсона. Я взиваю вас не брати участи в конференції, що збирається вперше від 1979 року, і на мою думку на таку конференцію не треба було годитися, беручи під увагу совєтські злочини проти населення в Афганістані. Совєти зискають багато з доступу до нашої технології, тоді коли ми можемо дуже добре обійтися без совєтських продуктів і матеріялів.

„Що хоче Адміністрація показати світові, почінаючи торговельні переговори із совєтами? Як це зрозуміють борці за свободу, коли Адміністрація поширює торгівлю саме тоді, коли совєтська армія денно мордує населення Афганістану?" — запитує сен. Гамфрі при кінці свого листа.

Відбулись наради редакції АЕУ-2

Сарсель, Франція (НТШ). — Головна редакція „АЕУ 2" (Encyclopedia of Ukraine) відбула тут в осідку НТШ свої звичайні піврічні наради 18-20-го квітня ц.р.

На наради прибули з Канади координатор проєкту проф. Манолій Лупул, та члени Головної редакції проф. Данило Струк, керівник редакційного бюра в Торонто, і д-р Богдан Кравченко; з Америки взяли участь проф. Василь Маркусь, перший заступник головного редактора, і проф. Олекса Біланюк, а з Німеччини — д-р Атанас Фіґоль, відповідальний за фінанси сарсельського осередку. З Сарселю брали участь в нарадах, крім головного редактора проф. Володимира Кубійовича, члени головної редакції проф. Аркадій Жуковський, другий заступник головного редактора Софія Янів.

На початку наради учасники мали змогу поділитися своїми заувагами та присланими коментарями до першого тому від деяких зацікавлених осіб щодо першого тому „АЕУ-2". Прийнято до відома, що Канадська фундація замовляє у Видавництві в Торонтонському університеті другий наклад першого тому „АЕУ-2", тому що перший наклад вже розійшовся.

За чергою обговорено важливі поточні справи, що стосуються редаґування другого тому, а саме устійнено кращу співпрацю між двома редакційними осередками в Сарселі і Торонто, узгіднено процедуру праці редакторів відділів, редакторів-координаторів та взаємини між сарсельським осередком головної редакції та редакційним бюром в Торонто. Прийнято до головної редакції О. Біланюка, професора фізики в Свартмор коледжі (ЗСА) і уповноважено його координувати працею редакторів точних наук і технології.

Редактором-координатором відділу суспільства і соціологічних наук призначено Б. Кравченка, заступника директора Канадського Інституту Українських Студій в Едмонтоні. Додатково затверджено співредактором відділу військових справ полк. Содоля, спорту — Осипа Зінкевича. Намічено ще кілька кандидатів на редакторів тих від-

(Закінчення на стор. 4)

„Іскра" гратиме на фонд студії

Ню Йорк. — Після пожежі тут в Українському Народному Домі, який знищив все театральне майно Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької, створено Комітет Приятелів Студії, ціллю якого є допомогти студії продовжувати свою працю після цієї великої втрати і збирати фонди на нові костюми та декорації.

Одною з перших, які відгукнулись на заклик Комітету Приятелів Студії була оркестра „Іскра" (Олесь та Богдан Кузишин, Ярослав Палилик та Олесь Бундзяк), яка зголосилась заграти без винагороди на забаві на користь студії.

В суботу, 18-го травня, ця забава відбудеться в залі церкви св. Миколая при 288 10-та вул. Схід, коло авеню А в Ню Йорку. Запрошується всіх приятелів студії, а головно молодь, прийти на цю забаву і своєю присутністю допомогти студії дальше провадити свою корисну працю для молоді і громади.

Оркестра „Іскра".

Студія за час свого існування поставила цілий ряд цікавих п'єс силами своїх молодих учнів, а на 17-го листопада підготовляє знамениту комедію Карла Ґольдоні „Слуга двох панів".

У ПОЛЬЩІ ЗААРЕШТОВАНО ПОНАД 200 ДЕМОНСТРАНТІВ

Варшава, Польща. — У четвер, 2-го травня, один з лідерів забороненої профспілки „Солідарність", Яцек Куронь, був засуджений на три місяці тюремного ув'язнення.

Я. Куронь брав участь у першотравневій демонстрації у Варшаві і, за словами свідків, переконував демонстрантів мирно розійтися, коли поліція вимагала, щоб всі розійшлися. Але суд у Варшаві взяв до уваги твердження поліції, що Куронь керував демонстрантами і переконував їх не звертати уваги на вимоги поліції.

Чекає суду ще один лідер „Солідарности", Северин Яворскі, та 50 інших демонстрантів, заарештованих у Варшаві 1-го травня. Всього в Польщі в цей день поліція заарештувала понад 200 осіб.

Куронь і Яворскі відбували ув'язнення в тюрмі з грудня 1981 року, коли в Польщі ввели воєнний стан, до 1983 року, коли уряд оголосив загальну амнестію.

Під час першотравневої демонстрації в Новій Гуті поліція заарештувала двох американських дипломатів — першого секретаря амбасади Вілляма Гарвуда і працівника краківського консуляту Дейвида Гоппера. Згідно з повідомленням польського пресового агентства ПАП, вони брали участь у демонстрації і разом з демонстрантами викрикували антиурядові гасла, розмахували плякатами „Солідарности" і навіть кидали камінням в поліцію. Дипломатів тримали на станиці 20 хвилин, а потім, попросивши пробачення, відпустили.

У зв'язку з цим амбасада ЗСА у Варшаві заявила міністерству закордонних справ Польщі офіційний протест. „Польський уряд, — говориться в протесті, — був дезінформований... Гарвуд і Гоппер не брали участи в демонстрації і не були в жадних протестуючих групах". В той час, коли американські дипломати спостерігали демонстрацію, до них під'їхало авто, з нього висіли невідомі, які силою примусили американців сісти до авта і за кілька хвилин Гарвуд і Гоппер опинилися в поліційній станиці.

У п'ятницю, 3-го травня, ЮПІ передало з Варшави, що уряд Польщі запропонував, щоб Гарвуд і Гоппер залишили країну.

Це вже другий у цьому році випадок, коли американські дипломати залишають Польщу на вимогу уряду. 25-го лютого з Польщі був висланий полковник Фредерик Меєр, військовий аташе амбасади ЗСА. Його посуджували у фотографуванні військових об'єктів.

У відплату, Уряд ЗСА наказав чотирьом польським дипломатам виїхати із ЗСА.

В СВІТІ

РЕЧНИК ІЗРАЇЛЬСЬКОГО уряду заявив, що прем'єр-міністер Шімон Перез вишле свою делеґацію на розмови з єгипетським урядом. Така спільна комісія повинна розпрацювати програму і визначити дату для зустрічі на вершинах між президентом Єгипту Госні Мубараком і прем'єром Ш. Перезом. Деякі політичні кола роблять старання, щоб така зустріч відбулася також між Перезом і йорданським королем Гуссейном.

ПЕРЕБУВАЮЧИ В ЗАХІДНІЙ Німеччині президент Роналд Реґен, відхилившись дещо від загального пляну, несподівано відвідав могилу колишнього дуже популярного повоєнного канцлера західньонімецького уряду Конрада Аденавера. Навіть місцеві поліціянти в селі Рондорф були здивовані появою Президента З'єднаних Стейтів Америки, канцлера Гельмута Коля та багатьох інших офіційних осіб. Гості провели майже 30 хвилин біля могили Аденавера і поклали на його могилу китиці квітів.

ОДИНАДЦЯТА РІЧНА НАРАДА сімох індустріяльних країн, яка цього року відбулася в Бонні, столиці Західньої Німеччини, була в більшості оцінена, як позитивна зустріч, не зважаючи на деякий спротив Франції. В кінцевому комунікаті підкреслюється дуже виразно дві справи: тиск шістьох країн на Японію, яка повинна якнайскорше зняти всякі обмеження імпорту товарів із заприязнених країн і суперництво Заходу з країнами Варшавського Пакту, які недавно також відбули свою нараду у Варшаві з участю нового лідера СССР Михаїла Горбачова.

КИТАЙСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство Ґеінгуа, інформуючи про зменшення на один мільйон армійських частин, цитує слова неофіційного лідера Китайської Народної Республіки Денга Шіаопінга, який, виступаючи перед партійним збором, арґументував це скорочення фінансовою й економічною ситуацією, яка заіснувала тепер в Китаї. „Причина проста, заявив Шіаопінґ, — заощадити мільйони долярів на втримання армії і поліпшити життєвий стандарт населення КНР". Виступ Денга був позитивно прийнятий народними масами китайців, які вже віддавна мріють про дещо вищий стандарт життя.

ЛІДЕР СХІДНЬОЇ Німеччини Еріх Гонекер, відкриваючи совєтський музей, присвячений німецьким жертвам нацизму і противникам гітлерівського режиму, висловився проти з'єднання обидвох Німеччин, підтримавши таким чином нового совєтського лідера Михаїла Горбачова, який недавно висловлювався в цій справі, категорично відкидаючи пропозицію західніх німців про об'єднання. Церемонія відкриття музею відбулась паралельно з подібними відзначеннями 40-ої річниці закінчення Другої світової війни в Західній Німеччині. Після відкриття Е. Гонекер полетів до Москви на розмови з совєтськими лідерами у справі плянування закінчення війни і пов'язані з цим святкування перемоги, в першу чергу комуно-московської імперії над фашистською Німеччиною. Очевидно, ані східньонімецька, ані совєтська преса ні словом не згадують про договір Молотова з Рібентропом, який фактично дав поштовх Адольфові Гітлерові до започаткування Другої світової війни.

ПРЕЗИДЕНТ ПАКІСТАНУ Мохаммед Зія-уль—Гаг відбув триденну візиту в Бурмі і там вимагав від Совєтського Союзу негайного виведення своєї понад сто тисячної окупаційної армії з Афганістану і в'єтнамської з Камбоджі. Він підкреслив, що присутність совєтської великої армії в сусідстві Пакістану є загрозою для оборони його країни.

ЄГИПЕТСЬКІ І ЙОРДАНСЬКІ військові частини відбудуть спільні маневри на протязі чергових кількох тижнів, щоб встановити ударну силу обидвох армій у випадку агресії. Єгипетські і йорданські штабові старшини вже відбули в тій справі спільні наради і встановили місце маневрів, яке вони не подали до публічного відома.

ПРЕЗИДЕНТ Р. РЕҐЕН ПРОДОВЖУЄ СВОЇ ВІДВІДИНИ В ЕВРОПІ

Мадрид, Еспанія. — Президент З'єднаних Стейтів Америки Роналд Реґен і частина його дорадників продовжує свої відвідини і свою місію в Західній Европі. Після успішних відвідин Західньої Німеччини і його сильного антисовєтського виступу в Бонні з висуненням ідеї про об'єднання обидвох Німеччин, проти чого, як відомо, гостро виступають комуно-московські імперіялісти, Р. Реґена вітали з усіма парадами в Мадриді король Еспанії Хуан Карльос з королевою Софією, прем'єр-міністер Філіппе Гонзалєс, міністер закордонних справ Фернандо Моран та багато інших офіційних осіб.

Напередодні приїзду Президента ЗСА до Еспанії комуністи і скрайньо-ліві елементи влаштували були в неділю, 5-го травня велику антиамериканську і антиреґенівську демонстрацію з паленням американських прапорів і крикливими „антиімперіялістичними" гаслами, але під час приїзду і привітання президента Р. Реґена, який має особливий чар і позитивний вплив на оточення, в повітрі повівали знову біля еспанських також багато американських прапорів, грали гимни, гули сальви гарматних вистрілів, виголошувались привітальні промови з обох сторін тощо.

Очевидно, фактичні переговори між президентом Р. Реґеном і прем'єр-міністром Ф. Гонзалєсом та державним секретарем ЗСА Джорджом Шулцом і міністром закордонних справ Еспанії Ф. Мораном, розпочались пізніше і продовжувались другого дня побуту Президента й американської делеґації в Еспанії. Головною темою розмов були справи Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) і закріплення там членства Еспанії, продовження речинця договору про американські бази на еспанській території, події в Центральній Америці і підтримка Еспанії американської повітряної оборонної ініціятиви, чи як її популярно називають „Стар ворс".

Тоді, коли Президент розмовляв понад 30 хвилин з прем'єром Гонзалєсом, державний секретар Дж. Шулц розмовляв з міністром закордонних справ Ф. Мораном про практичні справи. Як виглядає, Еспанія є зацікавлена зменшенням числа американського війська на чотирьох базах з 12,600 до 7,000. На підставі дотеперішнього договору Еспанія має право жадати відкликання взагалі американських баз, чи зменшення військового персоналу, хоч, як кажуть військові і політичні спостерігачі, ЗСА платять велику ціну за вдержування чотирьох баз, а крім того багато тисяч еспанців мають добре оплачені праці. Шулц і Моран розмовляли також про ембарго на вивіз товарів до Нікараґуа, проти чого соціялістичний уряд Еспанії протестує. Запитаний кореспондентами про демонстрації, президент Р. Реґен заявив, що кожний має право на вияв своєї думки в різній формі і „ніхто так не хотів би демонструвати як я". Ф. Гонзалєс відмітив, що він задоволений приїздом Президента ЗСА, бо „ми мали змогу говорити майже про всі справи міжнародної політики".

У вівторок, 7-го травня президент Р. Реґен виступатиме на форумі Европейського парляменту у Страсбурґу, Франція і там зустрінеться з французькими офіційними речниками.

„Челленджер" повернувся на Землю

Каліфорнія. — У понеділок, 6-го травня, о 12-ій годині 11 хвилин по полудні космічний корабель „Челленджер" успішно приземлився.

На відміну від попередніх космічних кораблів „Челленджер" приземлився не в космічному центрі Кеннеді на Кейп Канаверал, Фльорида, а на військово-повітряній базі Едвардс у Каліфорнії. Це рішення було прийнято після того, як під час приземлення корабля „Дискавері" на його колесі тріснула гума. Хоч відтоді минуло майже три тижні, спеціялістам не вдалося встановити причини. Вважають, що гума на колесі могла тріснути в зв'язку з особливим покриттям поля на космічному центрі Кеннеді. Покриття летовища на базі Едвардс має інший склад.

За час свого полету космічний корабель „Челленджер" зробив 2,9 мільйона миль і 109 разів облетів свою орбіту.

Астронавти повністю виконали свою місію і почуваються добре. Також щасливо приземлились з ними дві мавпи і 24 щурі.

В АМЕРИЦІ

З ВАШІНҐТОНУ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що подорож до Москви президента Нікараґуа Даніеля Ортеґи сприятиме ухвалі проєкту президента Роналда Реґена дати більшу допомогу антисандіністським повстанцям, але не мілітарну. Демократичні конґресмени в Палаті Репрезентантів переглядають тепер пропозиції Адміністрації відносно допомоги для т.зв. „контрас", тобто антикомуністичним повстанцям, включаючи харчі, одяг, медицину, вантажні авта та комунікаційні інструменти. Як відомо, Ортеґа, повертаючи з Москви, заявив журналістам, що совєтський уряд приобіцяв всебічну допомогу сандіністам.

В НЕДІЛЮ, 5-ГО ТРАВНЯ Ц.Р. 250,000 американських жидів в Ню Йорку протестувало проти переслідування їхніх братів і сестер в Совєтському Союзі. Хоч офіційною метою протесту було переслідування жидів в СССР, майже всі промовці гостро критикували президента Роналда Реґена за його відвідини німецького військового цвинтаря в Бітбурґу, в Західній Німеччині. Учать в протесті взяли крім мейора Едварда Кача, такі визначні постаті як губернатор Маріо Квомо, сенатор Алфонс Д'Амато і Даніель П. Мойніген, кардинал-номінат Джан О'Коннор, генеральний стейтовий прокуратор Роберт Ейбрамс, голова міської ради Карол Беллямі і інші.

Д-Р ВІЛЛІЯМ ДІЦ, директор клініки в Бостоні, опублікував наукову студію, в якій твердить, що діти, які тратять багато часу на телевізію, мають тенденції до товстіння ще перед 20-им роком життя. Досліди доказують, що діти, які годинами дивляться на телевізію є товстішими від дітей, які не дивляться годинами на телевізію. Причиною того є те, що багато з тих „телевізійних глядачів" їдять при тому і не мають фізичного руху.

У КЕМП ПЕНДЛЕТОНІ в Каліфорнії понад 10,000 іміґрантів з Південносхідньої Азії відбули в суботу, 4-го травня ц.р., першу конференцію. Метою зібрання були наради про створення постійної організації, членами якої будуть у більшості в'єтнамці і камбоджійці. Згідно з американськими офіційними даними, понад 80,000 тих іміґрантів прибуло до Америки після евакуації американських збройних сил тому десять років.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Новий американський представник в ОН

Як відомо, кілька тижнів тому президент Реґен іменував генерала Вернона А. Волтерса американським представником при Об'єднаних Націях, який зайняв місце Джін Киркпатрик, що відійшла далі викладати у Джорджтавнському університеті.

Тризвіздковий генерал В. Волтерс, колишній заступник директора „Сі-Ай-Ей", зізнавав на днях перед сенатською Комісією для закордонних справ, яка має апробувати його номінацію.

Він сказав, що, на його думку, ЗСА може розкласти цей сильний бльок країн третього світу, який безнастанно голосує проти Америки в ОН. На його думку, він буде старатися привернути голосуючу більшість, яку Америка мала в початках існування Об'єднаних Націй.

Річ зрозуміла, ген. Волтерс не подавав жадних специфічних заходів, яких він думає уживати для привернення американської більшости в Об'єднаних Націях. Одначе, він згадав, що однією із справ в його програмі в ОН будуть намагання зменшити ворожнечу до Ізраїля та американської політики до цієї країни.

Після апробування Сенатською комісією, ген. Волтерс буде мати ранґу члена кабінету. Як згадують, — в минулому державний секретар Джордж Шулц старався применшити американське представництво в ОН, одначе ген. Волтерс твердить, що якщо він не буде мати доступу до кабінету чи Ради крайової безпеки, він не прийме цього назначення.

Генерал Волтерс твердить, що він має добрі взаємини з державним секретарем Шулцом, але він категорично заявив, що він не буде для нікого в Уряді „хлопцем до посилок". „Якщо в нас зайдуть будь-які непорозуміння з державним секретарем Шулцом, я напевно знайду можливість резиґнації без шуму і клопоту, — сказав ген. Волтерс.

Перед тим, ген. Волтерс займав різні відповідальні позиції в Уряді, як генерал і амбасадор для президентів Айзенгавера, Ніксона, Форда і вкінці, для президента Реґена.

Генерал Волтерс знає французьку, еспанську, португальську, італійську, голляндську і російську мови.

Він теж був при штабі колишнього державного секретаря Генрі Кіссінджера і брав участь з ним у мирових переговорах з в'єтнамським урядом у Парижі.

Іван Боднарук

ЛЕҐЕНДА МАКІВКИ

(У 70-річчя героїчного стрілецького чину)

Бойовий дух серед галицьких українців, який особливо чітко позначився з 1912 року, коли балканські народи виступили проти турецької неволі, започаткував світлу добу в історії національно-визвольних змагань нашого народу проти Москви. Зорганізувалися Українські Січові Стрільці, які пішли в бій 1914 року, щоб здійснити заповіти Т. Шевченка й І. Франка. Вони виписали на своєму прапорі гасло боротьби за визволення українського народу передусім від російського окупаційного режиму, а згодом від усіх інших окупантів нашої землі. Вони відіграли вийнятково велику ролю при будові обновленої Української Держави на всіх українських землях. Силою історичної долі Усусуси мали щастя стати ядром визвольної боротьби. Зорганізувалися вони в Галичині, але значення їх соборницьке, бо стрілецька ідея мала всеукраїнський характер і створила тип українського вояка-соборника. Усусуси увійшли на перші сторінки визвольної епохи українського народу. Вони розпочали збройний похід, у якому засвідчили незламну волю українського народу жити у своїй соборній державі. На жаль, в наслідок польських інтриґ, австрійське командування обмежило чисельний стан УСС-ів до двох тисяч.

Зі Зеленими Святами вяжеться у нас поминання мертвих, культ предків, що в останні часи перетворилися був на землях Західньої України, а частинно й на еміграції, в діяспорі, в культ героїв рідної землі. У зв'язку з тим після Першої світової війни аж до Другої світової війни щорічно відбувалися в Галичині масові паломництва українського населення на гору Маківку на поминки по полярних Усусусах, що загинули в боях з москалями на тій горі в квітні й травні 1915 року. Їхні імена виписані були на пропам'ятній таблиці в церкві в Тухлі.

В днях 27-го і 28-го вересня 1914 року пролилася в Карпатах кров перших вояків новітньої України. В боях впали перші лицарі „Червоної Калини". Пізніше, при кінці квітня і з початком травня 1915 року вони розгромили на горі Маківці частину московської армії. Маківка, гора у Високому Бескиді, вісім кілометрів від Славська, висоти 958 метрів, вславилася перемогою 29-го квітня 2-го травня 1915 року Усусусів (сімох сотень у складі 55-ої австрійської дивізії) над, переважаючими російськими силами. Це був перший більший бій УУС-ів. Від того часу щороку тисячі українців, головно молоді, збиралися на Маківці, де, віддаючи поклін славної пам'яті поляглих Усусусів, скріплювали свою силу для продовжування визвольних змагань. Цвинтар на Маківці став місцем щорічної прощі для кількох пізніших українських поколінь Галичини, а згодом її нім обхопив усю молодь всіх українських земель.

Після війни колишні Усусуси присвячували багато уваги плеканню вояцьких визвольних традицій, на яких виховувалася українська молодь. Для цього засновано й видавничу кооперативу „Червона Калина". Маківка мала якусь дивну, магічну силу також в очах усіх наших ворогів. Поляки вже в 1927 році хотіли Маківку перекопати, хоч українці з ними за неї не воювали. Для росіян Маківка немила тим, що там усього два курені УСС розбили в 206-ті роковини битви під Полтавою царські полчища, які намагалися прорватися в Карпатську Україну. Це був перший переможний бій українських новітніх вояків від часу трагедії під Полтавою. Маківка не тільки стала символом відродження української сили, але також дала українському стрільцеві непереможного духа, який згодом вів його в дальших боях за відновлення української держави. Стрілецьке кладовище на Маківці стало після Першої світової війни символічним бойовим дороговказом для української молоді й джерелом віри в кінцеву перемогу. Членів повоєнного підпілля УВО заприсягали саме на тому цвинтарі, на Маківці, як зміну варти по Усусусах. Б. Лепкий писав про Усусусів: „Покликуючи до життя стрілецьку організацію, наш народ добув із забуття і на ноги поставив народну армію. Цю армію вислав до бою у велику світову війну й таким чином у цій війні взяв безпосередню участь".

Історію і леґенду Маківки понесли з собою у Велику України полонені Усусуси та українці з рядів австрійської армії. Традицію УСС-ів перейняло згодом українське підпілля — Українська Військова Організація і Організація Українських Націоналістів. За Усусусами прийшли збройні сили Української Центральної Ради, Корпус Січових Стрільців, Запорізький Корпус, Синьожупанники й Сірожупанники, прийшла армія Української Народної Республіки і Українська Галицька Армія. В 1939 році виступила до нерівного бою з ворогом Карпатська Січ, потім у 1944 р. Перша Дивізія УНА й славна Українська Повстанська Армія.

Після перемоги УСС-ів на Маківці змінилися, — як подавала у своїх спогадах про тодішні табори виселенців письменниця Катря Гриневичева — умовини життя наших виселенців у таборах Ґмінду, Вольфсберґу та інших.

Ювілей виступу Усусусів і річницю боїв на Маківці святкуємо на чужині в імені уярмленої Батьківщини, яка різними способами відзначає сьогодні свій спротив окупантові. В ньому бере участь уся наша грома-

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Теодор Терен-Юськів

„Мадам Баттерфляй" у Ню Йорку

Без сумніву, принаймні час від часу потрібна нам у Ню Йорку опера, однак в першій мірі: українська. Не тільки українською мовою, але саме український музичний твір. Ми ж мріємо про Україну. Тому „Мадам Баттерфляй", яку ми можемо почути і в Мет, і Міській опері та в десятках інших малих компаній була тут нам не зовсім побажана. Крім цього ота прекрасна українська мова, що була так реклямована підприємцями цієї опери, зовсім не розквітла на цій театральній виставі 31-го березня 1985 року в залі Фешин інституту. Дикція в опері, в цілому, була, скажім лагідно, дуже благенька і то прощаючи тим чужинцям, які не знаючи української мови, виступали в виставі. Замість італійської опери нам цікаво було б почути якусь або з Лисенківських опер („Майська ніч", „Утоплена", „Тарас Бульба" був би може завимогливий) або „Купало" А. Вахнянина чи хоч би „Назар Стодоля" Данькевича за Шевченком, що його вже і була спроба поставити тут.

Вкінці можна і погодитись, що аж смертельним гріхом виставлення „Мадам Баттерфляй" не було. Бо ж все таки оця улюблена світом опера принесла людям і тут деякі хвилини приємної, музичної, хоч і без рідної чи національної, насолоди.

Цим разом гурт людей, що взявся за діло виставлення опери, назвали себе Оперна Кампанія ім. Лисенка. Чи ця компанія проіснує довше, покаже час. Головним пілястром оперового задуму був підприємець Василь Андріюк із Коннектикат.

Однак без диригента Адріяна Бриттана здійснення пляну виведення опери було б майже немислимим. І коли „Мадам Баттерфляй" вдалась, то це саме в великій мірі заслуга цього молодого диригента. Він зібрав гарну оркестру з молодих музикантів, які під його руководінням виконали музичну працю бездоганно. Часом бажалось почути більше піян, однак за чотири проби ледве чи можна було більше осягнути. На кожний випадок це була справжня оркестра. В нас досі, в таких виставах, було перед сценою двох чи трьох скрипалів і фортепіян, що реклямовано як „концертову оркестру". Навіть невеличкий жіночий хор співав і грав зовсім добре. Не доставало тільки одного: вечерово розмрійної сцени в другій дії. Пригадалось бо, що коли я ще в гімназійних часах пішов вперше на цю оперу, то єдиним чаром її було мурмурандо серенади моряків, що співали в далечині. Тут співали лише жіночі голоси, а серенада тужить за чоловічим тембром звучання.

Щодо співаків, які творять серце опери, то героєм вистави став Богдан Чаплинський у ролі Пінкертона. Навіть, як акторсько, головно напочатку, не мігби він бути зразком (М. Голинський і Б. Джіллі теж не були), то голосово він просто блистів. Його потужні, високі тони пронизували легко оркестру і виповняли кожний куток залі. Публіка була всеціло за ним. В третій дії він своєю бравурою співу викликав оплески слухачів на сцені посеред гри. А це в нас не часто трапляється.

У невеликій ролі прислужниці, Сузукі, меццо-сопрано Наталка Худа-Гусяк була прикладом акторсько належно виконаної ролі, гарного голосоведення, а особливо взірцевої дикції.

Голос Марти Кульчицької-Андріюк в ролі Баттерфляй звучав, як не той самий, що два роки тому в „Запорожці" в цій же залі. Тут або час діяв некорисно для неї або вона мусіла в когось побирати лекції співу, які голосові не вийшли на користь. Цей самий голос у „Запорожці" був молодий, рівний, гарний. Тепер він неспокійно хитався і не було в ньому металічного звуку, яким він попередньо відзначався. Низьких тонів майже зовсім не було чути. Однак при цьому всьому треба признати, що все таки мала вона і деякі свої додатні сторінки в цій ролі. Вона витримала цілу партію голосово. Цілісна інтерпретація була радше задовільна і вона інтонаційно не збочувала. Не маючи майже зовсім театрального досвіду, вона потрапила задовільно відіграти ролю.

Американського консула співав баритон Ігор Даріян. У нього теж дикція була краща, як в інших. Голосово звучав він зовсім добре і в грі був свобідний (але капелюха не повинен був забути, відходячи). Не-українець Джан Вайнінґ у ролі Ґоро, який може і спеціялізується у цій ролі та грав її недавно вже багато разів, був, поминаючи дикцію, підхожий голосово і дуже добрий акторсько. В ролі лише з кількома драматичними фразами, Лев Рейнарович звучав добре, хоч в тих моментах грімкі акорди оркестри дещо поглинули його спів. В епізодичній сцені появився теж в ролі князя Ямадорі, Роман Комарницький, який не має театрального досвіду. Баритон Ігор Кушнір у ролі урядового комісаря проспівав свою малу ролю гарно. Співала вперше Ґеня Музичка, як дружина Пінкертона, Кейт, вона має всі шанси голосово виробитись.

Декорації Стіванеля були сприємливі, якби тільки вітрильники не плавали по морі, стоячи весь час на місці. Стиль режисера Джентілєски був задовільний.

У Ню Йорку публіка дописала. І цікаво, що невипродані були власне найдешеві місця. Більшість слухачів, розрадувані, оплескували виконавців; співаків, диригента, оркестру-завзято і протяжно.

Роман Кухар

Документація з приводу відходу в вічність Патріярха Йосифа

ПАТРІЯРХ ЙОСИФ (17-го лютого 1892 — 7-го вересня 1984 року). Документи і матеріяли про смерть та похорони. Впорядкував Василь Маркусь. Бібліотека Мирянина ч. 3. Видання Українського Патріярхального Світового Об'єднання. Портрет Патріярха, світлини з похоронів. Дітройт, 1984, ст. 70.

Книжечка про віддання останньої послуги тлінним останкам Патріярха України Йосифа невелика розміром, проте значна своїм багатогранним змістом. На нього складаються окремі частини — офіційний некролог Львівського Крилосу, проглядний звіт з похоронів Патріярха в Римі (13-го вересня 1984 року закінчилися однотижневі проводи і похоронні обряди Глави і Батька УКЦ), відклики на смерть, намогильні слова, проповіді, заяви, співчуття, промови й гомілії з приводу цієї події Святішого Отця Папи Івана Павла II, президента ЗСА Роналда Реґена, прем'єра Канади Браєна Малруні й наших високих церковних достойників — Владики Іннокентія Лотоцького, Блаженнішого Мирослава Івана, Архиєпископа Мирослава Марусина, Архимандрита Любомира Гузара в імені Крилосу Львівської Архиєпархії, Митрополита Стефана Сулика, Єпископа УАПЦ Владики Володимира Дідовича, о. митрофорного протоієрея Маріяна Бутринського.

До виголошених останніх слів на тризні після похоронів належать промови д-ра Богдана Лончини, голови Українського Патріярхального Світового Об'єднання, а теж адвоката Петра Саварина, голови Секретаріяту Світового Конгресу Вільних Українців та заява представників мирянських органзацій, що становить цілу сторінку підписаних членів суспільних установ пов'язаних із патріярхальною ідеєю.

Діловий звіт з похоронів Патріярха Йосифа, що включає похоронний акт, Заупокійну Літургію, читання Завіщання Патріярха, Тризну, звідомлення про невміщені у публікації промови, наприклад, Ярослава Стецька, голови Проводу ОУН, Миколи Левицького, Президента УНР, проф. Володимира Янева, ректора УВУ, і т.д., належать перу впорядника видання д-ра Василя Маркуся.

Найважливішою частиною Збірника документації з похоронів є Завіщання Блаженнішого Патріярха Йосифа, його духовний заповіт. В ньому підведені історичні підсумки призначення нашої Церкви, основні дії у процесі її зростання й напрямні на все її майбуття.

Віщі слова Патріярха зобов'язують завжди нашу церковну ієрархію та її вірних:

....„Ніколи не відкажіться від Патріярхату своєї страдної Церкви!" Характерними відзивами на історичний Заповіт Патріярха є голоси з боку церковних достойників:

....„Ми, священики, втратили нашого Орла-батька, але, як його діти, піднісши високо крила його заповітів, будемо високо ширяти, щоб не втратити горизонтів, що їх він нам показав, та прислухуватись усім його словам, а особливо словам віщого „Завіщання". У тому „Завіщанні", що його мали ми змогу сьогодні почути, Блаженніший Патріярх доручає нам "бути свідками Христа і не посоромити української землі, Української Церкви і свого імени..."

(о. митр. прот. Маріян Бутринський)

Співзвучно з ними дзвенять слова синівської вірности й відданости величній ідеї Патріярха з боку представників мирянських організацій:

.....Патріярх Йосиф відійшов від нас у кращий світ. Та його діла залишилися серед нас. Їх бачимо й подивляємо: собор, будівлі, монастир, книжки. Одначе найбільше діло, яке ми одідичили від нього, це його ідеї, його ідеали — ідеал єдности нашої Церкви, її помісности та власного патріярхату. В імені українських католицьких мирян заявляю, що ми залишимося вірними тим його ідеалам і що будемо продовжувати змагання за їх повне здійснення. Ці ідеали незнищимі; колеса історії вже не можна завернути!"

(д-р Богдан І. Лончина)

Поручаємо кожному набути обговорюване цінне видання — оцей пам'ятний документ відходу у вічність 7-го вересня 1984 року Патріярха України, Блаженнішого Йосифа Сліпого, великого українського духовного провідника XX сторіччя. Публікацію в ціні 5 дол. (з поштовою пересилкою) можна замовляти, звернувшись на адресу: "Stauropegion" Bookstore, 2226, W. Chicago Ave., Chicago, Ill., 60622.

Б. Скорупська

МІЙ КРАЙ — НЕОПАЛИМАЯ КУПИНА

„Ніхто не перекреслить мій народ"
В. Симоненко

Іван — це симпатична людина, невисокого росту. У ЗСА проживає уже понад 25 років. Має милу дружину та двох синів. Дітей вивів у люди і себе зумів забезпечити матеріяльно. Вся родина дуже працьовита. Іван живе у чудовій хаті. В його обійсті все зроблено з великим смаком; скрізь ідеальна чистота, порядок і достаток. Родина Івана побувала в кількох країнах, поки заякорилася у ЗСА. Де б вони не були, скрізь належали до своєї прабатьківської святої Української Православної Церкви. На церкву Іван завжди жертвував гроші і працю. Уже в ЗСА, коли будували нову церкву, де він був парафіянином, Іван був дуже активним у парафіяльному уряді і вклав кілька тисяч годин дарованої праці. Так, кілька тисяч! Вночі він працював на фабриці, а вдень коло церкви. Люди дивувалися, звідки у нього стільки сили і завзяття. Виглядало, що Іван мав мудрих батьків, які навчили його любити Бога, людей, працю та бути добрим сім'янином.

У 1983 році еміграція почала відзначати 50-ліття штучного голоду в Україні. Під час тих сумних імпрез я довідався, що з-поміж нас усіх, чи не найбільше в ті часи потерпів Іван. Я попросила його, щоб він поділився з нами своїм пережиттям. Він радо згодився і незабаром у його затишній хаті за смачним обідом та келихом вина, Іван почав оповідати...

Я народився 1924 року, на Полтавщині, в родині селянина. Багато наших селян було у війську Петлюри. У селі був пункт, де петлюрівці рекрутували хлопців до відділу партизанів. Мій дід, дядько і тітка були петлюрівцями. Уже 1924 року діда і тітку совєтська влада знищила. Дядько ще два роки був з партизанами, але його підступом зловили і розстріляли. За те, що члени родини були петлюрівцями, арештували і мого батька та заслали на Сибір. Він був здоровий, спритний, знайшов собі відважного товариша і втік. Батько плянував лише вступити до хати, щоб забрати родину, і негайно виїхати із своєї місцевости. Уже в той час влада цькувала людей одне проти одного і вимагала, щоб робили доноси, а в нашому селі було чимало голоти-ледарів, і ця роля їм відповідала. Ще батько і до хати не дійшов, як за ним уже прийшли. Батько прибув кілька годин пізніше, не встиг і відпочити, як за ним прийшли знову і заарештували. Забрали його до Вінниці і там розстріляли. Залишилася мама, в той час вагітна, і я семилітній. Саме тоді почався голод. Після пологів мама грудьми годувала мого братика але, не маючи чого їсти, вона зовсім ослабла і за місяць померла. Дитина, що лежала коло мами, ссала її мертві груди.

Прийшла погребна команда. Це були наші селяни. Їм з колгоспу видавали невеличкий пайок, щоб мали силу закопувати трупів. Вони тут-же, коло нашої хати, викопали яму, вкинули туди трошки соломи, загорнули маму в рядно. Уже почали засипати, тоді зупинилися, пішли в хату, взяли мого братика, він ще й імені не мав, поклали його живого поруч мами і обох засипали землею. Мій брат не був одинокий, кого поховали живим. У селі був наказ, щоб усіх трупів родина виносила і клала збоку на вулиці біля канави. Дядько Юхим витяг на вулицю свою мертву жінку. Якраз над'їхали погребники. Вкинули на гарбу (це такий широкий віз) жінку і його беруть. Він проситься: — Та я ж ще живий... — А ти думаєш, що завтра ми спеціяльно за тобою будемо їхати? — І вони берегли свою енергію.

Залишився я сам. Їсти не було абсолютно нічого. Ходив жебрати, зимою їв полову, а літом липове листя. Сире, воно наповняло шлунок і додавало сили. Листя з інших дерев тієї властивости не мало. Вдень я просиджував на могилі мами, а вночі йшов спати в хату. На другий день після смерті мами, прийшли розбирати наші господарські забудовання, але я ще міг лишатися в хаті. Стало холодно і я наніч протоплював у печі. Раз зайшов активіст, трохи покрутився і... заткнув комина. На щастя, рано зайшов сусід і врятував мене, непритомного від чаду.

Піду я, думаю, до сусідки Ганни, візьму щось із знаших речей, що мама дала їй на переховування, поміняю на їжу. Кажу, „Тьотю, дайте мені сорочку мого тата, може виміняю за харчі". Вона як розсердиться, як розкричиться на мене: „Нічого я від твоєї матері не маю. Нікому того і не згадуй. Іди до свого дядька, може він тоді дасть щось з'їсти". Пішов я до дядька та й вернувся з порожніми руками. Увійшов у хату, а вона зовсім порожня. Сусідка Ганна все позабирала як мене не було. Так стало шкода, але, що ж, нічого не вдію. А тут прийшли розбирати хату, бо треба матеріялу на колгоспний корівник.

Сусідка Ганна забрала мене до себе, але їсти не давала і я далі старцював. Зайшов у хату одного активіста, а він спить. На столі свіжі млинці. Що ж тут робить? Як попрошу, то може дасть одного, а так я сам заберу всі і добре наїмся. З'їв усі, а тут де не взявся сам власник млинців і дав мені такого прочухана, що я ледве остався живий.

Почалося літо і став наливатися колос. Ганна каже: „Піди та назрізуй колосків і я наварю тобі каши". Я пішов, нарізав і, щоб ніхто не бачив, приніс додому. Повитирав із колосся зерно і його було досить на кашу. Наварила Ганна мені каші, насипала в миску для мене, така добра, що й собі не лишила. Почав я їсти, а та каша чомусь дуже гірка і керасином пахне. Я тихенько вийшов з хати і приніс ту кашу до акушерки, що по-сусідству жила. Вона понюхала і встановила, що каша затруєна. Покликала голову сільради, але й це обійшлося Гачні безкарно. Кара прийшла з іншої сторони. Мала вона заміжню дочку і сина-комсомольця, що жив ще вдома. Він ходив і вишукував, чи бува хто не заховав якого зерна. Пішов і до рідної сестри. Спеціяльним металевим дротом-шпичаком шукав надворі але нічого не знайшов. Тоді прийшов у хату, зірвав підлогу, хотів і там шукати. Шваґер довше не втерпів, узяв качалку і так лусьнув його по голові, що комсомолецьродив впав мертвий.

Після випадку з затруєною кашею, мене забрали до т.зв. патронату. Нас було п'ять-шість хлопців сиріт. Примістили нас у кузні, а пізніше коло трактористів. Біля них нам часом перепадала яка крихта хліба, але ми були голодні і пухлі. Я був досить винахідливий і рішив полізти під колгоспну комору. Поліз, цвяшком прокрутив у підлозі дірку і почав видовбувати по зернині жито. Наївшися досхочу, почав вилазити, але я так розпух, що ледве міг вилізти назад.

Ще пригадую цікаву подію про наших сільських активістів. У селі мав гарний маєток пан Кочубей. Він з рідною завчасу втік. Лишилася гарна хата, повна всякого добра. Добро розтягли, а в хаті поселилися нові господарі. Назбиралося їх родин із п'ятнадцять. Вони вирішили почати комуну першими. Звезли все своє добро: сім'ї, худобу і все інше. Робити ніхто з них у комуні не хотів: вони грали в карти, пили і розважалися із комунальними жінками. А тим часом почали здихати кури, бо нікому було їх нагодувати. І худоба почала худнути: ось-ось поздихає. Вміжчасі вони розсварилися за комунальних жінок і комуна розлетілася. Зі злости вони повикидали кістки предків пана Кочубея із мавзолею, що був біля хати.

Мене післали до школи. Моя добра вчителька, що колись вчилася разом із моєю мамою, інколи мене підгодовувала, щоб ніхто не бачив. Минув голод, я закінчив сім клясів і почалася війна.

*
* *

Тоді, коли мільйони людей вмирали з голоду, Боже Провидіння зберегло Іванові життя, він загартувався у біді і став повноцінною людиною. Після довгих років поневірянь, корабель його життя причалив до найвільнішої і найбагатшої країни у світі. Сьогодні Іван дякує Богові, що беріг його на протязі усього життя та просить у Нього ласки для свого поневоленого народу.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

УЛПЗ скликає конференцію

У травні ц.р., мине сім років від заснування у Філядельфії Української Ліги Проти Знеславлення. Упродовж цього часу ліга боролася проти знеславлювання українського імени, зокрема багато зусиль віддала ліга справі протидії співпраці Бюра спеціяльних слідств (ОСІ) при Департаменті справедливости ЗСА із совєтськими властями.

Праця ліги увінчалася бодай частинно успіхами: велика більшість американських часописів перестала писати про українців як про антисемітів та нацистів, кількох визначних американських і канадських журналістів опублікували у різних часописах і журналах статті проти співпраці ОСІ з КҐБ; справою співпраці ОСІ з КҐБ зацікавилися деякі конґресмени та сенатори.

В останніх роках УЛПЗ нав'язала активний контакт і співпрацю з різними організаціями інших східньоевропейських етнічних ґруп, зокрема з литовцями, лотишами й естонцями і стала співосновником спільної організації цих етнічних груп, яка має назву Американці за Належне Правне Поступовання (АНПП).

За нами великий неоспоримий аргумент: співпраця ОСІ з КҐБ проти американських горожан східньоевропейського походження діє на користь Совєтському Союзу і на шкоду ЗСА.

Недавно українську спільноту у ЗСА стрінула нова напасть. Маємо на думці книжку Алена Раєна, колишнього голови ОСІ п.н. „Тихі сусіди", яка кидає на українсько-американську етнічну групу п'ятно воєнних злочинців, нацистів і вбивців. Зміст цієї публикації такий тенденційний, що на основі деяких спостережень можна зробити висновок, що її зіґнорувала навіть велика більшість жидів.

Українсько-американська спільнота у ЗСА, яка може бути взором чесноти, моралі і ніким неперевершеної відсутності злочинности серед своїх членів, має усі основи; усі права, але теж і обов'язок вимагати для себе належного трактування і у ніякому випадку не може дозволити А. Раєнові чи будь-кому іншому себе зневажати.

У зв'язку з цими справами УЛПЗ рішила заініціювати конференцію наших центральних організацій, які працюють на тому самому полі що УЛПЗ та української преси. Завданням тієї конференції буде обговорення вищезгаданих справ та вибір комітету, який очолить і керуватиме акцією нашої спільноти проти співпраці ОСІ з совєтською прокуратурою і КҐБ та прийме відповідні міри до публікації А. Раєна.

Просимо негайно повідмити нас чи ваша організація є згідна прислати представника на згадану конференцію, яка відбудеться в суботу, 18-го травня в 1-ій годині в Українському Освітньо-Культурному Центрі, 700 Sedar Road, Philadelphia, Pa. 19111.

Справа вищезгаданих акцій є надзвичайно важна і нагла, і ми просимо вашу організацію відповісти на це звернення до 9 травня на телефони Галини Козак (212) 763-3440 або Нілі Павлюк (215) 265-6047.

Управа УЛПЗ
Галя Козак, голова

50,000 ДОЛ. ЗА 10 ДОЛ.

У ВІЦІ ВІД 25 РОКІВ ЗА 10 ДОЛ. (МАЙЖЕ 3 ЦЕНТИ ДЕННО) МІСЯЧНОЇ ВКЛАДКИ МОЖНА ЗАБЕЗПЕЧИТИСЯ НА 50,000 ДОЛ., ПРИДБАВШИ 5-РІЧНУ ТЕРМІНОВУ ГРАМОТУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ. ПО ІНФОРМАЦІЇ СЛІД ЗВЕРТАТИСЯ ДО МІСЦЕВИХ СЕКРЕТАРІВ, АБО ПИСАТИ ДО ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ УНСОЮЗУ В ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Українська громада Великого Вашінґтону бере активну участь в оздобленні Мавзолея

В суботу, 30-го березня ц.р., о годині 6:30 вечора, в приміщенні готелю Веллінґтон у Вашінґтоні відбулися перші сходини представників всіх українських церковних і світських організацій Великого Вашінґтону для обговорення справи оздоблення Українського Національного-Мавзолея, який будується на Українському Національному Цвинтарі у Вашінґтоні, Д.К. На ці важливі сходини прибули представники таких організацій: ООЧСУ і УККА - проф. Микола Кормелюк, Український Католицький Крайовий Собор Пресвятої Родини - о. Стефан Шавель, ЧНІ, Український Демократичний Рух - редактор Дмитро Корбутяк, Українська Православна Парафія св. Андрія - Віктор Кулій, Інститут „Українська Спадщина", Укр. Братський Союз Відділ 76-ий - проф. Микола Степаненко, Український Братський Союз, Відділ 284-ий - Степан Максимюк, Українська Кредитівка - Марія Кулій, Союз Українських Філателістів і Нумізматів - д-р Ігор Гулявий, Сестрицтво св. княгині Ольги при Українській Православній Парафії св. Андрія - Галина Максимюк, Українські Професіоналісти Вашінґтону - мгр Марта Перейма, Марійська Дружина при парафії Українського Католицького Крайового Собору Пресвятої Родини - Стефанія Дячок, Товариство Українських Інженерів Америки - інж. Теодозій Дячок, Об'єднання Українців Вашінґтону - Уляна Сось, Провидіння, НТШ - д-р Теодор Залуцький, Українська Католицька парафія св. Тройці, Український Народний Союз, Школа Українознавства - мгр Богдан Ясінський, Пласт - Станиця у Вашінґтоні - пл. сен. Іван Сось, Союз Українок Америки, Відділ у Вашінґтоні - Ліда Яросевич, Українська Вільна Академія Наук - проф. Петро Одарченко, Корпорація „Український Пам'ятник" - Галина Андреадіс, Український Національний Цвинтар Пам'ятник - адміністраторка Аристида Старух.

Учасники сходин.

Теофіль Старух відкрив сходини, представляючи всіх присутніх голів і уповноважених українських організацій Великого Вашінґтону. А. Старух, адміністраторка Українського Національного Цвинтаря-Пам'ятника привітала всіх на залі та в короткій доповіді з'ясувала важливість будови Українського Національного Пам'ятника-Мавзолея при 4111 Пенсильванія Авеню у Вашінґтоні, характеризуючи Мавзолей як споруду, збудовану „мертвими для живих", місцем українського коріння, свідком української спадщини, бо в ньому міститимуться не тільки місця поховання, але також Музей Української Спадщини, архіви та дослідний центр української еміграції. Пані Старух підкреслила, що цей проект фінансуватиметься виключно прибутками з продажі крипт. Жодних добровільних датків не збиратиметься на цю ціль.

Закінчуючи свою доповідь словами Василя Симоненка „щоб не сказали по вас грядущі: їх на землі не було", А. Старух передала слово архітектові - будівничому цього величавого проекту, інж. Миколі Андреадісові. Інженер Андреадіс пояснив велич цього Мавзолея, зазначаючи, скільки тисяч тонн бетону, заліза, мармуру та ґраніту треба буде для побудови цієї споруди. Вказуючи на пляни Мавзолея, інж. Андреадіс вичислив місця та розміри мозаїк, статуй, барельєфів, вітражів, які прикрашатимуть Мавзолей назовні і всередині. Він звернувся з проханням до всіх присутніх допомогти в оздобленні Мавзолея та взяти активну участь у возвеличенні нашої історії, культури і релігії, щоб майбутні покоління, сотні і тисячі років відтепер могли знайти не тільки місце вічного спочинку своїх предків, але також гордитись нашою спадщиною, а чужинці, які відвідуватимуть столицю наймогутнішої країни світу, повертаючись до своїх країв, розносили славу про український народ та його славне минуле, теперішнє і майбутнє довго після того, як нікого з нас вже не буде на цьому світі.

Після таких вичерпних інформацій, поданих інж. Андреадісом, присутні ставили питання та висловлювали свої завваги і поради. На закінчення дискусії професор Микола Степаненко подав підсумки цього вечора: потрібно створити комітет оздоблення Мавзолея, який включав би такі комісії: української історії, літератури, мистецтва та релігійного життя, щоб в цей спосіб причинитись до гідного відображення спадщини українського народу.

Після молитви, яку провів о. С. Шавель, всі присутні стали до знімки, щоб повідомити українців в усьому світі, що українська громада у Вашінґтоні розпочала велике діло, до якого закликає всіх українців взяти активну участь.

Точний протокол цих історичних сходин записала секретарка-стенограф Українського Національного Цвинтаря-Пам'ятника Надя О'Шей.

Слово до слова, звук до звука

Вони — це чарівно-молоді, як перші проліски, дівчата одумівського доросту, що облюбували дзвінкоголосу бандуру, яка нагадує нам поневолений рідний край.

Сидять вони півколом і розглядають нотні знаки. Учителька-диригент Валентина Родак методично пояснює сутність кожної пісні та її музичне звучання.

Проба почалася... Пальці вправно забігали по струнах: слово до слова, звук до звука і повільно твориться мелодія. Так народжується пісня в лябораторії торонтонського ансамблю молодих бандуристів ім. Гната Хоткевича.

Слухачі не відають, скільки кожну пісню переспівано на пробах, щоб вона зазвучала в повній красі, добралася до глибини людської душі, нагадали сиву давнину й підбадьорила сьогодення.

Один мистецтвознавець висловився так: „Причетність до мистецтва ошляхетнює людину, змінює її, перевертає іноді душу, висвічує небачені раніш грані характеру, що вони раптом засяють, як самоцвіт проти сонця". Щоб домогтися цього, треба мати не тільки любов і талант, але й терпіння — наполегливість.

Щоб оцінити скромний доробок молодих бандуристів, треба їх послухати не як професіоналів, а як закоханих у пісню, щоб пройти з нею шлях від підручника до вищої математики мистецтва.

Свій доробок ансамбль записав на платівку під назвою „Дзвени, бандуро". І це цілком доречно, бо в грамзаписі переважають звуки бандури — супровід 18-ти пісень. Кілька пісень в супроводі бандур виконали хор „Бурлаки" (дир. О. Хміль) та одумівський дівочий хор „Калина". Різноманітний репертуар — від веселих, сумних та релігійних пісень — в якійсь мірі виділяє його від подібних хорових одиниць. При більшій наполегливості ансамбль може набути популярности серед масового слухача.

Я не маю на меті оцінювати кожну пісню, бо ще ніхто не зумів передати словами вокального й музичного виконання хоч би тому, що ця духова пожива людини сприймається порізному.

І все ж виконання окремих пісень варто відмітити. Насамперед „Колискову" на слова Лесі Українки (сольо Р. Садової), тому що Леся з дитинства полюбила рідну пісню й бандуру. Грала вона на фортепіяні й усе життя збирала перлини народної творчости. 225 пісень, записаних К. Квіткою, видані під назвою „Народні мелодії з голосу Лесі Українки". Разом з тим вона закликала creoрити

Пісню нову, щоб сіяла,
як промінь,
Щоб гомоніла й буяла,
як пломінь...

Ця пісня, в бездоганному виконанні, є пошаною до великої поетеси усіх часів. „Київський вальс" і „Запорізький марш" в інструментальному виконанні стверджують, що ансамбль досконало володіє технікою гри. Очевидно, це і дало можливість виконати „Музичний момент" Шуберта (сольо О. Родак), що є сміливим кроком до опанування клясики, якої бракує в хорових одиницях.

Милуючись співом молодих, мені пригадалось, що ансамбль створено в 1966 році. Незабаром буде його ювілей. Скільки ж за ці роки Валентина Родак віддала годин праці для молоді! Скільки? Покищо ніхто не реєструє цифрами самовідданості.

Останній твір — це „Гомін степів" Г. Китастого. Цей інструментальний твір композитора-кобзаря звучить наче симфонія. Твір без слів, але слухач в уяві бачить свою поневолену батьківщину.

Захоплений співом, у мене появилось бажання сісти поруч з молодими й заспівати хоч би оцієї:

Летіла зозуля,
Біля меї хати —
Сіла на калині,
Та й стала співати.

Ол. Зазуля

Пам'яті Мотрі Нинки

Страшно подумати, що в цей Великдень не раділи великою радістю передчасно померлі. Олекса Тихий, Юрій Литвин, Валерій Марченко, Любомира Попадяк. Правда, вони померли далеко, до нас доходив лише відгомін, часом спізніло. А тут, зовсім поряд, вкоротила собі віку Мотря Нинка.

Я не бачила її мертвою, не бачила навіть нікого з родини, що носить на собі печать її невблаганної смерти. Тяжко уявити її інакшою, ніж ми бачили її, знали. Недавно наш шестирічний син вимагав пояснити, чому померла Мотря? А як пояснити дитині, що ця таємниця незбагненна для смертних? Іншого разу Івась мені каже: „Мамо, вчителька питала, за кого сьогодні будемо молитися, і я сказав: за мамину товаришку Мотрю"...

Звичайно, близькі знають її всебічно і зберігатимуть її образ гармонійним. А ті, хто знав її менше, можуть здивуватися, довідавшись, що в цієї молодої жінки, яка виросла на американському ґрунті, душа тужила за Україною, як мало в кого з її ровесників. Не за абстрактними вишневими садками і чорновусим козацтвом, не за леґендою, а за реальною сучасною Україною, яку Мотря кілька разів відвідувала і якою марила постійно. Це була її мрія, її туга, її зболена любов. Мотря глибоко ховала її, не демонструвала ніколи, але туга завжди була в її очах і часом вихлюпувалась назовні.

Довірлива і наївна, Мотря щиро дивувалася, чому їй боронять відвідати село, де колись росло дерево їхнього роду. Який у тому злочин, що вона хоче набрати в груди батьківського повітря? Чому це бажання сприймають як щось підступне, злочинне? Чому так жорстоко і підозріло їй відмовляють дати візу на ще одні відвідини України? Хто й навіщо поділив людей кордонами? Чому не вільно побачитися з родиною, з друзями, до яких вона прикипіла серцем? Часом вона телефонувала до Києва, але що скажеш друзям через казенний телефон з чужими слухачами? Мотря дуже страждала.

Ми бачилися рідко, хоч мали спільних друзів і спільний біль розлуки. Востаннє ми розмовляли по телефону на початку листопада минулого року. Мотря подзвонила до мене, коли мій чоловік голодівкою протестував проти розправи над М. Горбалем і Й. Зісельсом. „Я завтра поїду до Павла, я допомагатиму йому, чим тільки зможу", - говорила вона тоді тремтячим голосом. А в мене теж горло пересихало.

вона не прийшла тоді до Павла, і ми не бачилися більше ніколи. Я догадуюся, чому вона не прийшла: злякалася свого безсилля. Так само, як я боюся тепер зустрітися з її батьком, чи тіткою. Слова такі дрібні і нікчемні.

Микола Горбаль - один з її друзів, конкретна частка живої України. Що може віщувати його арешт, особливо, як він - уже третій? Мотря ховала свій біль, наче равлик. Усміхалася, а очі були все сумні.

Кажуть, коли людина вмирає, її душа відвідує ті місця, які були дорогі їй за життя. Душа не визнає кордонів, не потребує віз. Тепер нарешті вона зможе навідатись і в Карпати, і в степи, і над Дніпро.

Хай легкою буде її остання мандрівка!

Надія Світлична

НА ЛОНҐ АЙЛЕНДІ ДВОЄ хлопчиків у віці 2 і 3 років, з'їли 90 пілюль відомого наркотику ЛСД, які вони припадково знайшли дома на столі. Діти є в критичному стані у лікарні і лікарі ще не знають, які фізичні та психічні наслідки будуть у них з того приводу. Наркотик залишив вуйко дітей, що жив з родиною, і він стоїть тепер перед можливістю засуду за цей злочин.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого Найдорожчого
ЧОЛОВІКА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п.

Стефана Романишина

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в церкві Різдва Пресвятої Богородиці
в Ню Бранзвику, Н. Дж.
в 6:30 веч.

В глибокому смутку:
дружина — АННА
сини:
СЕРГІЙ з родиною
ЯРОСЛАВ з родиною
ЄВГЕН з родиною
дочка — МАРІЯННА

В той день просимо Друзів і Знайомих згадати Його у своїх молитвах.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого
БАТЬКА, ДІДА й ПРАДІДА

бл. п.

Теофіля Лотоцького

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

будуть відправлені

в понеділок, 13-го травня ц. р., о год. 6.15 ранку
в церкві св. о. Николая в Пассейку, Н. Дж.
та в манастирі оо. Студитів в Римі.

Про ласкаві молитви в намірені Покійного просять

донька — ЛЕСЯ
і син — БОГДАН з Родиною

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що дня 3-го травня 1985 р., упокоївся в Бозі

мґр. права бл. п.

ЛЕВ ТЕОДОР ХАЛУПА

уроджений 26-го вересня 1909 р. в Бережанах, Україна.

ПАНАХИДА була відправлена в неділю, 5-го травня 1985 р. в Riverdal Funeral Home, 214 Broadway, о год. 7:30 веч.

ПОХОРОН з цього ж похоронного заведення в понеділок, 6-го травня 1985 р. на цвинтар у Westchester, N.Y.

Горем прибиті:
дружина — МАРІЯ
дочка — РОМА з мужем д-ром ФИЛИПОМ
син — ОРЕСТ з дружиною РОЗОЮ
брат — МИХАЙЛО з дружиною СТЕФОЮ
братанки:
д-р ЛЕВ ХАЛУПА з дружиною ТАНЕЮ і дітьми
ВОЛОДИМИР ХАЛУПА з дружиною ХРИСТИНОЮ і дітьми

Вісті ЗУАДКомітету

Зразкова жертвенність

Українська спільнота має багато жертвенних людей. Грошові датки на різні допомогові цілі постійно напливають до ЗУАДК. Від 14-го лютого ц.р. пожертви на значніші суми переважно мають загальний характер, тобто Екзекутива ЗУАДК-у свобідно може ви рішувати, кому з потребуючих дати допомогу.

Більші суми склали: 1,000 дол. Українська Щадниця, Філядельфія, Па.; 500 дол. Українсько-Американське Товариство з Ст. Пітсбургу, Фла., на втікачів з Польщі; 300 дол. Олекса Джемлюк, Чикаго, Ілл.; 250 дол. о. Роман Мірчук, Джерзі Сити, Н. Дж.; на втікачів в Австрії; 200 дол. інж. Василь Мацьків, Черчвил, Мд.; 150 дол. Богдан Хоһюк, Ню Йорк, Н. Й.; 150 дол. родина Богачевських в пам'ять інж. Омеляна на хліборобів у Бразилії. Коляда на ЗУАДК в 1984-85 роках принесла 14,077 дол.

Розподіл пожертв

Постійна переписка з українцями, що живуть у різних країнах, дає змогу Екзекутиві ЗУАДК зорієнтуватися, хто з наших земляків знаходиться у найбільшій потребі. Два роки тому дуже актуальною була допомога поводянам у Бразилії; у минулому році висунулася на перше місце потреба допомоги численним молодим українським втікачам з Польщі, які своєю національною свідомістю та організованістю прикували до себе увагу всього нашого заокеанського громадянства. Тепер знову стає дуже важливою допомога малоземельним хліборобам з численним потомством у Бразилії, які зразково виховують своїх дітей у християнському й національному дусі. Ці хлібороби в наслідок небувалої інфляції опинилися у дуже скрутному матеріяльному положенні. Щоб рятувати їх ЗУАДК вже зробив перші рішучі кроки. Незвичайно важливою є допомога стипендіями талановитій українській молоді в студіях. Цим сектором з великим успіхом піклується СУА. Не можна легковажити допомоги нашій молоді в захоронках та гуртожитках під опікою Сестер Василіянок в Польщі й інших країнах. Негайну допомогу потребують убогі українські родини в Польщі, недужі та старші віком в ЗСА тощо.

Взявши все це до уваги, Екзекутива ЗУАДК від 14-го лютого ц.р., уділила наступні додації: 1,000 дол. на найбільш потребуючих хліборобів у Бразилії, які находяться на списку в Меморіялі ОО Василіян; 967 дол. звернено за висилку пачок потребуючим; 600 дол. шістьом втікачам з Польщі на летовищі в Ню Йорку; по 500 дол. Сестрам Василіянкам у Польщі на оплату боргу за дім для молоді; на утримання наших талановитих учнів в Бразилії; за побут в гуртожитку українських богословів у Загребі та Римі; 450 дол. (за три місяці) для покриття коштів перебування у лічниці в Люксембурзі важко недужої Софії Мельник; по 250 дол. групі молодих втікачів з Польщі на прожиток в Патріяршому Дворі в Римі; втікачі з Польщі в Чикаго; по 200 дол. - на операцію хлопця; на лікування недужого сина упіста; втікачеві в Данії; на вбогу родину в Польщі; 150 дол. - утікачів з Польщі в Ню Йорку; по 100 дол. - на політв'язня в Англії і на Семінарію в Стемфорді. Разом уділено всіх більших допомог на суму 6,167 дол.

Новоприбулі

Заходами ЗУАДК-у прибули до ЗСА в 1984 році 36 українських втікачів з Польщі, а в 1985 році в січні 2, в лютому 6 і в березні 2, разом 45 біженців. Шістьох молодих українців з Польщі привітав на летовищі в Ню Йорку представник ЗУДАК Ігор Шперналь. При цій нагоді він вручив їм по 100 дол. (разом 600) на особисті видатки. Після переїзду на призначені місця новоприбулі переходять під опіку своїх спонзорів. Вони можуть кожночасно контактуватися зі ЗУАДК-ом у різних складних проблемах і користати з його порад. Екзекутива ЗУАДК бажає новопоселеним емігрантам багато успіхів та закликає їх підтримувати тісний зв'язок з нашими релігійними й громадськими організаціями.

Українська Суспільна Служба

Дня 13-го березня ц.р. на Засідання Екзекутиви АУАДК-у загостив голова Культурно-Освітнього Центру у Філядельфії д-р Олександер Черник. В інформативній півгодинній доповіді він сказав, що у 1983 році Центр відкрив Відділ Української Суспільної Служби, завданням якого є поспішати з допомогою найбільш потребуючим українцям міста Філядельфії. Є різні роди допомоги: інформація, фізична допомога в хаті або установі, транспорт, допомога харчами і грішми, психологічні поради, медична, урядова і правна допомога тощо.

Щоб краще розгорнути працю, Відділ звернувся за фондами до зовнішнього світу. Американська організація Віста забезпечила нашій установі 13 грошових дотацій для урядників. З допомогою прийшла теж Пенсильванійська Рада Штук. Нав'язано дружні контакти з філядельфійською Корпорацією для старших, юнайтей вей, Фундацією Віллияма Пена, Гленмид Траст Кампані, з філядельфійською Фундацією і Сан Ойл Компані.

Тепер Відділ вирішив охопити Українською Суспільною Службою всю нашу філядельфійську громаду й найближчу околицю. В цій цілі заснову три філії: Центральну - Френклин і Бравн вулиці (25 відсотків українців), Північну - Линдлі вулиця - ЗУАДК (25 відст.), Західню - 24, Джурард вулиці (15 відсот.) і Північно-Східню - Сідер вулиця (25 відст.) де вже приміщено Головне Бюро Української Суспільної Служби. На найближчі околиці припадає тільки 10 відсотків. В кожній Філії будуть затруднені два платні урядовці — один у бюрі, другий в терені. Пильне завдання нашої Служби — це відкриття філій та реєстрація потребуючих українців на терені діяння бюр. Досі центральна картотека нараховує чотири тисячі українців, що мешкають у Філядельфії та околиці. В другій великій картотеці є список членів Українсько-Американського Т-ва Громадян Сеньйорів, який вже має понад 1,000 членів.

Відділ Суспільної Служби очолює Дорадча Рада, що в її склад входять люди, відомі із своєї активности. На терені нашої Служби треба багато добровольців, які безкорисно поспішили б з допомогою бюрам.

Екзекутива ЗУАДК-у однодушно схвалила предложений плян допомоги потребуючим і заявила свою повну співпрацю з Бюром, на яке безкоштовно відступила частину своєї домівки при вул. Линдлей у Філядельфії.

Бюро ЗУАДК-у

Бюро ЗУАДК-у, в якому п'ять днів у тижні від понеділка до п'ятниці по кілька годин на зміну працюють директор канцелярії Мирон Баранецький і урядовець (одночасно член редакційної колегії щоденника „Америка") Мирослав Рудий та в міру потреби керівник експедиції Василь Березюк, щоденно відвідує багато петентів і жертводавців з Філядельфії та околиці, не враховуючи численних телефонів. У випадках надмірної праці з допомогою поспішають члени Екзекутиви.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСК Ню Йорк — — „Вайкінг" К.С. 1:1

Не зважаючи на втрату однієї точки, І-ша дружина УСК-у втримала перше місце в показнику табелі ігор ІІ-ої дивізії Космополітальної Ліґи, завдяки ремісові „Сілвер Лейк" з клюбом „Репід". В цих змаганнях, що відбулися в неділю, 14-го квітня ц.р., нашим футболістам не повелось. Хоч вони створили ряд добрих можливостей, але щастя було по боці суперників. Вже на початку зустрічі „вікінги" вміло використали помилку оборонця УСК-у, здобувши ведення 1:0. В 20-ій хвилині наш напад здобув вирівняння 1:1, але суддя чомусь не признав цього ґоля з причини „офсайду", якого не було.

В 31-ій хвилині чоловий „бомбардир" УСК-у — Мартінез з близької віддалі сильним ударом післав м'яча в напрямі воріт, який, одначе, попав в поперечку. Після перерви суперники з бажанням втримати переможній вислід, зміцнити дефензиву почали гострішу гру, у висліді якої суддя був змушений видалити „червоною карткою" одного з їх змагунів. У 80-ій хвилині, врешті, після серії контратак, Альвес з подачі Степана Коваленка вирівняв вислід зустрічі 1:1. Тепер для остаточного здобуття чемпіонату ІІ-ої дивізії і з цим авансу до І-ої наша дружина мусить перемогти „Репід".

Склад дружини УСК-у: Ксавєр, Паласійо, Ляскано, Чарний, Жовтий, Караско, Мартінез, Альвес, Нюгоф, Франко, П. Коваленко, Мицак, С. Коваленко.

С.К.

УСВТ „Ч. Січ" — Польський С.К. 2:2

Вдруге в цьому сезоні ці дружини закінчили внічию. Були це першенські змагання І-ої дивізії Ґарден Стейт Ліґи, що відбулися в неділю, 14-го квітня ц.р., на площі польського клюбу в місті Перт Амой. У звітовій зустрічі „Ч. Січ" мала перевагу в грі, але якщо йдеться про вислід, то господарі двократно вели до перерви 1:0, а в другій половині 2:1.

Свого першого ґоля господарі здобули в 20-ій хвилині з несподіваного далекого стрілу, м'яч з якого при допомозі вірту „луком" влетів в лівий кут воріт гостей. У 60-ій хвилині „Січовики" вирівняли 1:1, що його здобув Саба з подачі Брієнзи. В 70-ій хвилині господарі здобули ведення 2:1 ґолем, що був контроверсійним, бічний суддя ще перед ударом підняв прапорець, вказуючи на „фавль" напасника господарів. Все таки після консультації головний суддя неправедливо признав ґоля. Вже після тієї досить емоційної зустрічі, головний суддя признався, що він не був певний про правильність свого рішення, але зробив його свідомо, бож так чи інакше викличе невдоволення однієї із дружин.

До закінчення цих змагань „Січовики" створили декілька критичних ситуацій під воротами поляків, в одній з яких в 86-ій хвилині капітан дружини Андрій Бакун головою вмістив м'яч в сітку воріт господарів і цим вірівняв вислід 2:2. Склад „Ч. Січі": Хамуляк, Такач, Ромійо, Павлюс, Сабо, Брієнза, Сабрій, Рубалевський, А. Бакун, Букачевський, Торій, Зулійо, Д. Бакун. Провідник Володимир Бакун.

УСВТ „Ч. Січ" (юнаки) — Сілвер Лейк (юнаки) 2:2

УСВТ „Ч. Січ" (мол. юнаки) — Сілвер Лейк (мол. юнаки) 0:6

УСВТ „Ч. Січ" (новаки) — Сілвер Лейк (новаки) 0:9.

(от)

Пам'яті визначного футболіста Богдана Куцана

29-го березня 1985 року несподівано відійшов у вічність на 63-му році життя, сл.п. Богдан Куцан. Минулого року він перейшов на пенсію та переїхав з дружиною Анною з Чикаго до свого сина лікаря Івана в Альбукерк, Нове Мексіко. Та недовго натішився Б. Куцан своїм дозвіллям. Боже Провидіння зарядило інакше і забрало його передчасно до себе.

Сл.п. Богдан народився 12-го березня 1922 року в Самборі, де закінчив початкову і середню школу. Вже в юнацькому віці звернув на себе увагу як добрий футболіст, і як юнак змагався в місцевій дружині „Дністер".

В наслідок Другої світової війни доля закинула його спочатку до Австрії, де він включився після закінчення війни до найкращої тоді нашої дружини, якою була „Україна". Ця дружина, що складається з найкращих українських футболістів-еміґрантів відбула серію товариських зустрічів з австрійськими і німецькими клюбами, з якими у великій більшості здобула високі перемоги. До тих перемог у великій мірі причинився сл.п. Богдан Куцан, як знаменитий змагун нападу, чоловий стрілець ґолів.

В дальшій мандрівці шляхами еміґранта Б. Куцан опинився в українському таборі в Цуфенгавзені, де виступав в таборовій дружині „Дністер", яка брала участь в першенських розгривках з дружинами інших таборів.

В зв'язку з Олімпіядою ДП, він був вибраний до футбольної Збірної українців. Здобувши дві перемоги з юґославами і мадярами, ідентичними вислідами 5:1, перемогу воковером з естонцями 3:0 і двома ремісами з литовцями 4:4, поляками 1:1. Збірна українців остаточно здобула перше місце і золоту медалю. До успіху тієї Збірної у великій мірі причинився теж сл.п. Богдан Куцан.

Після цього на нього звернули увагу німці і заанґажували його до одної з кращих дружин „Бундесліґи", якою в тому часі був Штутґарт. В цій дружині Бодьо Куцан виступав аж до свого виїзду до ЗСА. Приїхавши до Чикаго спочатку він змагався в місцевому німецькому клюбі „Ганза", але коли засновувалося УАСТ „Леви" негайно включився в його ряди і відначався в складі нашої дружини одним з кращих змагунів. Можна сміливо сказати, що сл.п. Б. Куцан був одним з кращих українських футболістів у сорокових, п'ятдесятих та частинно в шістдесятих роках.

У Чикаго св.п. Богдан належав до церкви св. Йосифа, в якій довгі роки був членом фінансового комітету. Маючи добрий голос, співав у хорі „Сурма" та в хорі парафії св. Йосифа. На початку 60-их років закінчив технічні студії і рацював інженером-електриком аж до своєї пенсії. У похоронних відправах, що їх перевів настоятель церкви св. Йосифа о. Андрій Чировських, взяло участь багато приятелів та знайомих Покійного. Співали хори „Сурма" і хор парафії св. Йосифа. Інж. Я. Струтинський попрощав св.п. Б. Куцана від Товариства інженерів та хору „Сурма"; М. Наваринський — від парафії св. Йосифа та церковного хору, і Р. Б. Припхан — від УАСТ „Леви" та приятелів-спротовців.

Похоронено сл.п. Богдана Куцана на цвинтарі св.п. Миколая. Залишив Покійний у смутку дружину Анну, сина д-ра Івана з дружиною Ліліяною, унуків Миколу і Христину, брата Р. Ленчицького з рідною та дальшу родину в ЗСА і в Україні.

Пам'ять про нього, як непересічного спортовця, довго житиме поміж нами.

Роман Б. Припхан

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА РОМАНКО, член УНС Відд. 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н.Дж., померла 30-го січня 1985 року на 92-му році життя. Нар. 1892 року в Україні. Членом УНС стала 1924 року. Залишила у смутку синів Степана і Івана та доньку Марію. Похорон відбувся 1-го лютого 1985 року на українському цвинтарі у Вудбриджі, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Меланія Лоренс, секр.

АНТІН ШАЛЬ, член УНС Відд. 93-го ім. І. Франка в Сентрал Фоллс, Р. Ай., помер 4-го січня 1985 року на 89-му році життя. Нар. 23-го березня 1896 року в Тарнавці, Україна. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 9-го січня 1985 року на цвинтарі св. Михайла в Блекстоні, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Іваницький, секр.

ДМИТРО СТЕПАШ, член УНС Відд. 155-го ім. „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н.Дж., помер 8-го січня 1985 року на 67-му році життя. Нар. 1917 року в Україні. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Марію і доньок Марію, Ірену і Анну. Похорон відбувся 11-го січня 1985 року на українському цвинтарі у Вудбриджі, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Меланія Лоренс, секр.

РОМАН ЛУКАШЕВСЬКИЙ, член УНС Відд. 423-го ім. Е. Коновальця в Чикаго, Ілл., помер 17-го січня 1985р. на 79-му році життя. Нар. 1905 року в Україні. Членом УНС став 1957 року. Залишив у смутку сина Ярослава, невістку Джералдіну і троє внуків — Ольгу, Михайла і Оксану. Похорон відбувся на цвитарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Юлія Назаревич, секр.

ДЕБРА АННА МАДОРЕ, член УНС Відд. 372-го ім. Івана Франка у Плейнфілді, Н. Дж., померла 4-го січня 1985 року на 30-му році життя. Нар. 23-го вересня 1954 р. у Плейнфілді, Н.Дж. Членом УНС стала 1965 року. Залишила у смутку мужа Ричарда, дочку Сементу, батьків Івана і Олену, сестер Су Когут і Дану Витко. Похорон відбувся 8-го січня 1985 року на цвинтарі Гиллсайд у Плейнфілді, Н.Дж.

Вічна Їй Память!

Софія Лонишин, секр.

ІВАН ІВАНИК, член УНС та секретар 234-го Відділу „Запорозька Січ" в Елизабеті, Н.Дж., помер 4-го січня 1985 року на 65-му році життя. Нар. 1919 року в селі Кобильниця, повіт Яворів, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Еву, доньок Стефанію Поверс з мужем Давидом і Віру, та внука Давида. Похорон відбувся 9-го січня 1985 року на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар.

МИКОЛА РАКОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 385-го Т-ва „Запорозька Січ" в Міннеаполісі, Мінн., помер 24-го січня 1985 року на 92-му році життя. Нар. 1892 року в Галичині. Членом УНС став 1937 року. Залишив у смутку сина Реймана з дружиною Марлею і внука Даглеса, дочку Тересу з дітьми — Джорджіною, Джіні, Кетлін і Робертом. Похорон відбувся 26-го січня 1985 року на цвинтарі Гиллсайд в Міннеаполісі, Мінн.

Вічна Йому Пам'ять!

Мирон Крамарчук, секр.

Леґенда...

(Закінчення зі стор. 2)

да на еміграції. В Україні жорстокий ворог безжалісно знищив наші пам'ятки, зокрема з визвольних змагань. Але хоч би на Маківці зрубали ліс і він у місячні ночі, розмовляючи з вітром, не розповідає вже про героїчний стрілецький чин, і хоч би зрівняли з землею стрілецькі могили, то не зможуть вимазати з історії легенди про славну перемогу Усусусів на Маківці.

Відбулись...

(Закінчення зі стор. 1)

ділів, що досі не мали окремих редакторів.

Ухвалено біля сотні додаткових гасел до другого тому, а деякі гасла пропущено. Головна редакція прийняла до відома виготовлення торонтонською редакцією каталогу гасел до третього і четвертого томів „АЕУ-2" (біля 8,000 гасел). Вони мають бути затверджені після перегляду їх редакторами відділів на наступному засіданні Головної редакції.

Зредаговані матеріяли до другого тому поступово пересилатимуться сарсельською редакцією до Торонто для перекладу на англійську мову; редактори-координатори в цьому процесі матимуть важливе місце, будучи відповідальними за контакт з редакторами відділів авторами. Устійнено кращу систему рецензування матеріялів, перегляду їх авторами й редакторами перед здачею до друку.

Наступна піврічна нарада Головної редакції „АЕУ-2" відбудеться в Торонто на початку жовтня 1985 року, у той час, коли проф. В. Кубійович та д-р А. Фіголь перебуватимуть за океаном у зв'язку з кампанією придбання фондів на закінчення україномовної десятитомної „ЕУ-2".

Гаслова „ЕУ-2" є в кінцевій стадії редагування. Закінчення десятого тому передбачено на кінець 1986 року (в червні цього року появиться другий зошит десятого тому).

ДВІ КОНТРОЛЬОВАНІ державою французькі компанії погодилися співпрацювати над проєктом президента Роналда Реґена, тобто космічною зброєю, хоч уряд Франції, як такий, не хоче вмішуватись у цю справу, мабуть тому, щоб не наражатись на закиди Совєтського Союзу, який веде кампанію проти американської космічної зброї, хоч, як кажуть військові спостерігачі, сам інтенсивно досліджує, а може навіть вже продукує цю зброю. Французька газета „Ле Монд", інформуючи про приступлення французьких компаній до проєкту, каже, що, не зважаючи на американські досліди президент Франції Франсуа Міттеран дораджує Европі започаткувати власні досліди над цим проєктом.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 12-го ТРАВНЯ 1985 р.

Нюарк-Ірвінґтон, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 76-го Відд., о год. 10:30 ранку в залі української католицької церкви при Сенфорд авеню. Проситься членів прибути та вирівняти залеглі вкладки, або посилати чеками прямо до Відділу: Julia Demtschuk, 168 Laurel Avenue, Irvington, N.J. 07111. — Секретар

Неділя, 19-го ТРАВНЯ 1985 р.

Рочестер, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217 Відд., о год. 2-ій по пол. в церковній залі св. Йосафата з звичайним порядком нарад. Просимо членів прибути. Вкладки можна вплачувати від 1:30 перед зборами. — Ст. Васьків, предс., Конс. Шевчук, чл. управи, Ст. Приймак, фін. секр., Ст. Мартинюк, касир.